

«МАРШ (СТРАХОВЫЕ БРОКЕРЫ)» ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ШЕКТЕУЛІ СЕРІКТЕСТІГІ

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігі және Тәуелсіз
Аудиторлар Есебі

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

Мазмұны

Бет

2018 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІН ӘЗІРЛЕУ ЖӘНЕ БЕКІТУ
ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ

1

ТӘҮЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ

2-4

2018 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІ:

Пайда мен шығын және өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп

5

Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп

6

Қатысушы капиталындағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп

7

Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп

8-9

Шоғырландырылған қаржы есептілігіне ескертулер

10-29

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші Шоғырландырылған Қаржы Есептілігін әзірлеу және Бекіту Жауапкершілігі туралы Басшылық Мәлімдемесі

Басшылық Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарына (бұдан әрі «ХКЕС» деп аталады) сәйкес 2018 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша «Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі (бұдан әрі «Компания» деп аталады) мен оның еншілес кәсіпорнының (бұдан әрі «Топ» деп аталады) шоғырландырылған қаржы жағдайын, сонымен қатар осы күні аяқталған жыл іші қызметінің нәтижелерін, ақшалай қаражаттың қозғалысын және қатысушы капиталындағы өзгерістерді айқын көрсететін шоғырландырылған қаржы есептілігін әзірлеуге жауапты болады.

Шоғырландырылған қаржы есептілігін әзірлеу кезінде басшылық төмендегілерге жауапты болады:

- Есеп саясаты қағидаларының дұрыс таңдалуы мен қолданылуын қамтамасыз ету;
- Ақпаратты, соның ішінде есеп саясаты туралы деректерді, ондай ақпараттың орынды болуын, растығын, салыстырмалылығын және түсініктілігін қамтамасыз ететіндей түрде ұсыну;
- Пайдаланушылар шоғырландырылған қаржы жағдайына және Топ қызметінің шоғырландырылған қаржы нәтижелеріне қандай да бір мәміленің, сонымен қатар оқиғалардың немесе жағдайлардың әсер етуі есептілігін түсінуі үшін ХКЕС талаптарын орындау жеткіліксіз болған жағдайларда қосымша ақпаратты ашу; және
- Топтың болашақта қызметін жалғастыра алу қабілетін бағалау.

Басшылық төмендегілерге де жауапты болады:

- Топтың ішкі бақылау жүйесін әзірлеу, енгізу және оның тиімділігі мен сенімділігін қолдау;
- Топ мәмілелерін ашуға және түсіндіруге, сонымен қатар кез келген күні Топтың шоғырландырылған қаржы жағдайы туралы жеткілікті түрде дәл ақпарат беруге және шоғырландырылған қаржы есептілігінің ХКЕС талаптарына сәйкес болуын қамтамасыз етуге болатындағы жүйеде есеп жүргізу;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бухгалтерлік есеп жүргізу;
- Топ активтерінің сақталуын қамтамасыз ету бойынша ақылға қонымды барлық ықтимал шараларды қолдану; және
- Жосықызыз іс-әрекеттер мен басқа да теріс пайдалану фактілерін анықтау және олардың алдын алу.

Топтың 2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші шоғырландырылған қаржы есептілігін басшылық 2019 жылғы 12 сәуірде бекітті.

Басшылық атынан:

<мөр><қолы>
Андрей Комарковский
Бас басқарушы

2019 жылғы 12 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

Ольга Войтенко
Бас бухгалтер

2019 жылғы 12 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің Қатысушысына және басшылығына:

Пікір

Біз 2018 жылғы 31 желтоқсандағы қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептен, осы күні аяқталған жыл іші пайда мен шығын және өзге жиынтық кіріс туралы, қатысушы капиталындағы өзгерістер туралы және ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерінен, сонымен қатар шоғырландырылған қаржы есептілігіне ескертудерден, соның ішінде есеп саясатының негізгі қағидаларына қысқаша шолудан тұратын «Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігінің (бұдан әрі «Топ» деп аталады) қоса берілген шоғырландырылған қаржы есептілігіне аудит жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қоса берілген шоғырландырылған қаржы есептілігі Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарына («ХКЕС») және Топтың бекітілген есеп саясатына сәйкес 2018 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша Топтың қаржы жағдайының, сонымен қатар осы күні аяқталған жылдағы қаржы нәтижелері мен ақшалай қаражат қозғалысын барлық маңызды аспектілерде айқын көрсетеді.

Пікір Білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз есебіміздің «Шоғырландырылған қаржы есептіліктің аудиті үшін аудитордың жауапкершілігі» бөлімінде көрсөтілген. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары бойынша кеңестің Кәсіби бухгалтерлердің әдеп кодексіне сәйкес және Қазақстан Республикасында қаржы есептіліктің аудитіне қолданылатын әдеп талаптарына сәйкес Топқа қатысты тәуелсізбіз. Сонымен қатар, біз осы талаптармен және Кодекспен белгіленген өзге де әдеп міндеттемелерін орындадық. Біздің ойымызша, біз пікір Білдіру үшін жеткілікті әрі тиісті аудиторлық дәлелдеме алдық.

Басшылықтың және корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалардың шоғырландырылған қаржы есептілік үшін жауапкершілігі

Топ басшылығы шоғырландырылған қаржы есептілікті дайындауға және оның ХКЕС сәйкес шынайы ұсынылуына, сонымен қатар басшылықтың пікірінше алайқтық немесе қателесуден болатын айтарлықтай бүрмалаушылықтары болмайтын шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауға қажет болатын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындау барысында басшылық Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетін бағалауға, қызмет үздіксіздігіне байланысты деректерді тиісті жағдайларда ашып көрсетуге және қызмет үздіксіздігі жорамалы негізінде есептілікті дайындауға жауапты, алайда басшылық Топты таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттеген жағдайларды, немесе басшылықтың Топты таратуға немесе қызметін тоқтатуға баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда.

Корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігін дайындаудың бақылауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржы есептіліктің аудиті үшін аудитор жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз ықылассыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан шоғырландырылған қаржы есептілікте елеулі бұрмалаушылықтардың жоқтығына орынды сенімділік алу және біздің пікірімізді қосасын аудиторлық есеп шығару болып табылады. Орынды сенімділік – сенімділіктің жоғары дәрежесі, бірақ ол ХАС сәйкес жүргізілген аудит барысында мүмкін елеулі бұрмалаушылықтардың анықталуына кепілдік бермейді. Бұрмалаушылықтар ықылассыз әрекеттердің немесе қателесудің нәтижесі болуы мүмкін және егер олардың шоғырландырылған қаржы есептілік негізінде қабылданатын қолданушылардың экономикалық шешімдеріне жекеше немесе бірлесіп әсер ете алатыны негізінде түрде болжанса, елеулі болып есептеледі.

ХАС сәйкес жүргізілетін аудит аясында біз кәсіби пайымдау қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби күмәншілдік сақтаймыз. Бұған қоса, біз:

- ықылассыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан шоғырландырылған қаржы есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіру үшін жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. ықылассыз әрекеттер салдарынан елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелі қателесу салдарынан болатын елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелінен жоғары, себебі ықылассыз әрекеттерге сөз байласу, жалғандық, әдейі қалдырып кету, ақпаратты бұрмалап ұсыну немесе қолданыстағы ішкі бақылау жүйесін айналып ету арқылы әрекеттер жасау кіруі мүмкін;
- жағдайларға сәйкес аудиторлық рәсімдер әзірлеу мақсатында аудит үшін маңызды ішкі бақылауларды зерделейміз, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі жайында пікір білдіру мақсатында емес;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипаттын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін, сондай-ақ басшылық дайындаған ақпараттың тиісті ашылуын бағалаймыз;
- басшылықтың қызмет үздіксіздігі туралы жорамалды қолдануының зандалылығы туралы тұжырым жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдемелер негізінде – Топтың үздіксіз қызмет жалғастыра алатынына елеулі күдік тудырта алатын оқиғаларға немесе жағдайларға байланысты елеулі белгісіздіктің бар немесе жоқ екендігі жайлы тұжырым жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екени туралы тұжырымға келсек, біз аудиторлық есебімізде қаржылық есептіліктегі тиісті ақпарат ашуға назар аудартуымыз керек, немесе ақпарат тиісті түрде ашылмаған болса, пікірімізді модификациялаймыз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық есептің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделеді. Алайда, келешек оқиғалар немесе жағдайлар Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілеттігінен айырылуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржы есептіліктің жалпы ұсынылуын, оның құрылымын және мазмұнын, соның ішінде ақпараттың ашылуын, сондай-ақ оның негізі болатын операциялар мен оқиғалардың шынайы көрсетілуінің қамтамасыз етілуін бағалаймыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларды аудиттің жоспарланған қөлемі мен мерзімдері туралы, сонымен қатар аудит барысында анықталған елеулі мәселелер, соның ішінде ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы хабардар етеміз.

<мөр><қолы>
Нұрлан Бекенов
Бас директор
«Делойт» ЖШС
Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі берген 2006 жылғы 13 қыркүйектегі сериясы МФЮ-2, № 0000015 Қазақстан Республикасында аудит қызметін жүзеге асыруға арналған мемлекеттік лицензия

<мөр><қолы>
Жәңгір Жылысбаев
Жоба жетекшісі
Білікті аудитор
Қазақстан Республикасы 2012 жылғы 22 қарашадағы № МФ-0000116 аудитордың біліктілік күәлігі

2019 жылғы 17 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші

Пайда мен Шығын және өзге Жиынтық Кіріс туралы Шоғырландырылған Есебі
(мын Қазақстандық теңгемен)

	2018 жылғы Ескер- 31 желтоқсанда тулер аяқталған жыл	2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Брокерлік және кеңес беру қызметтері бойынша комиссиялық табыстар	13	1,075,646
Табыстар жиынтығы	1,075,646	853,329
Жалпы және әкімшілік шығындар, соның ішінде:	4, 13	(455,239)
Еңбекақы бойынша шығындар және іссапар шығындары	4, 13	(282,440)
Бас компанияның басқару қызметтері үшін төленетін комиссия	4, 13	(66,415)
Кәсіби қызметтер	4	(38,170)
Жал бойынша шығындар	4	(16,891)
Тозу және амортизация	4, 8	(6,036)
Салықтар, пайдаға салынатын салықты қоспағанда	4	(483)
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша шығындар (2017: құнсыздандыруға арналған резерв)	7	(1,584)
Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда/(залал)	43,452	(939)
Шығындар жиынтығы	(413,371)	(440,673)
САЛЫҚ САЛУФА ДЕЙІНГІ ПАЙДА	662,275	412,656
Пайдаға салынатын салық бойынша шығын	5	(146,938)
ТАЗА ПАЙДА	515,337	310,291
ТАБЫС ЖИЫНТЫҚЖИЫНТЫҒЫ	515,337	310,291

<мөр><қолыз>

Андрей Комарковский
Бас басқарушы

2019 жылғы 12 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

<қолыз>
/ Ольга Войтенко
Бас бухгалтер

2019 жылғы 12 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

10-29 беттердегі шоғырландырылған қаржы есептілігіне қатысты ескертулер — осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажырамас белгі.

**«Марш (Страховые Брокеры)»
Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі**

**2018 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша
Қаржы Жағдайы туралы Шоғырландырылған Есеп
(мың Қазақстандық теңгемен)**

	Ескертулер	2018 жылғы 31 желтоқсан	2017 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР			
Ағымдағы Активтер:			
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	6	371,964	741,748
Дебиторлық берешек	7, 13	423,233	294,222
Болашақ кезеңдердің шығындары		3,971	3,210
Ағымдағы пайдаға салынатын салық бойынша талаптар		15,943	8,463
Кейінге қалдырылған салық активтері	5	16,948	16,378
Басқа салық активтері		2,036	1,633
Басқа активтер		7,709	5,140
Ағымдағы активтер жиынтығы		841,804	1,070,794
Ұзақ мерзімді Активтер:			
Негізгі құралдар	8	22,931	17,717
Материалдық емес активтер	8	1,762	1,982
Ұзақ мерзімді активтер жиынтығы		24,693	19,699
Активтер жиынтығы		866,497	1,090,493
ҚАТЫСУШЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ МЕН КАПИТАЛЫ			
Ағымдағы міндеттемелер:			
Кредиторлық берешек	9,13	2,181	41,130
Басқа міндеттемелер	10	88,353	84,197
Ағымдағы міндеттемелер жиынтығы		90,534	125,327
Қатысушы капиталы:			
Жарғылық капитал	11	10,000	10,000
Бөлінбекен пайда		765,963	955,166
Қатысушы капиталының жиынтығы		775,963	965,166
Қатысушы міндеттемелері мен капиталының жиынтығы		866,497	1,090,493

Топ басшылығы атынан

<мәр><қолы>
Андрей Комарковский
Бас басқарушы

2019 жылғы 12 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

Ольга Войтенко
Бас бухгалтер

2019 жылғы 12 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

10-29 беттердегі шоғырландырылған қаржы есептілігіне қатысты ескертулер — осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі.

«Марш (Страховые Брокеры)»

Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Қатысушы Капиталындағы Өзгерістер туралы Шоғырландырылған Есебі
(мын Қазақстандық теңгемен)**

Ескерту	Жарғылық капитал	Бөлінбекен пайда	Барлығы
2016 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша	10,000	988,790	998,790
Жиынтық табыс жиынтығы	-	310,291	310,291
Тәленген дивидендтер	-	(343,915)	(343,915)
2017 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша	10,000	955,166	965,166
ХКЕС (IFRS) 9 стандартын қолданудың әсері	3	-	(40)
ХКЕС (IFRS) 9 стандартына сәйкес қайта есептелген бастапқы сальдо	10,000	955,126	965,126
Жиынтық табыс жиынтығы	-	515,337	515,337
Тәленген дивидендтер	11	-	(704,500)
2018 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша	10,000	765,963	775,963

Топ басшылығы атынан:

<мер><қолы>
Андрей Комарковский
Бас басқарушы

2019 жылғы 12 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

Ольга Войтенко
Бас бухгалтер

2019 жылғы 12 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

10-29 беттердегі шоғырландырылған қаржы есептілігіне қатысты ескертүлер — осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажырамас бөлігі.

«Марш (Страховые Брокеры)»
Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Ақшалай Қаражаттың Қозғалысы туралы Шоғырландырылған Есебі
(мын Қазақстандық теңгемен)

	Ескер- тулер	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ			
ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Салық салуға дейінгі пайда		662,275	412,656
Мыналарга жасалған түзетулер:			
Тозу және амортизация	4, 8	6,036	7,326
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша шығындар (2017: күнсиздануға арналған резерв)	7	1,584	96
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгергенге дейінгі операциялық қызметтен түсken ақшалай қаражат ағыны		669,895	420,078
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістер:			
Операциялық активтердің (көбеюі)/азаюы:			
Дебиторлық берешек		(130,595)	(207,668)
Болашақ кезеңдердің шығындары		(761)	(405)
Басқа салық активтері		(403)	980
Басқа активтер		(2,569)	(3,589)
Операциялық міндеттемелердің көбеюі/(азаюы):			
Болашақ кезеңдердің табыстары		-	(127)
Кредиторлық берешек		(38,949)	9,950
Басқа міндеттемелер		4,156	51,379
Салық салуға дейінгі операциялық қызметтен түсken ақшалай қаражат ағыны		500,774	270,598
Төленген пайдага салынатын салық		(154,786)	(154,796)
Салықты шегергендегі операциялық қызметтен түсken акшалай қаражаттың таза ағыны		345,988	115,802
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ			
ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	8	(11,030)	(172)
Инвестициялық қызметтен түсken ақшалай қаражаттың таза жылыстауы		(11,030)	(172)

**«Марш (Страховые Брокеры)»
Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі**

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Ақшалай Қаражаттың Қозғалысы туралы Шоғырландырылған Есебі (Жалғасы)
(мын Қазақстандық теңгемен)

	Ескер- тулер	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ҚАРЖЫ ҚЫЗМЕТИНЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Төленген дивидендтер	11	(704,500)	(343,915)
Қаржы қызметінен түсken ақшалай қаражаттың таза жылдыстасуы		(704,500)	(343,915)
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫНЫҢ ТАЗА АЗАЮНЫҢ ЖИЫНТЫФЫ		(369,542)	(228,285)
Шетел валютасы бағамы өзгерісінің ақшалай қаражат пен оның баламаларына әсері		(242)	(939)
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жылдың басында	6	741,748	970,972
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жылдың аяғында	6	371,964	741,748

Ольга Войтенко
/Ольга Войтенко
Бас бухгалтер

2019 жылғы 12 сәуір
Қазақстан, Алматы қаласы

10-29 беттердегі шоғырландырылған қаржы есептілігіне қатысты ескертулер — осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің ажырамас болігі.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)**

1. Ұйым

«Марш (Страховые Брокеры)» ЖШС (бұдан әрі «Компания» деп аталады) — Қазақстан Республикасында 2000 жылғы наурызда тіркелген Жауапкершілігі шектеулі серіктестік. 2001 жылғы мамыр айында Компания қайта тіркеліп, «Марш» ЖШС атауын «Марш (Страховые Брокеры)» ЖШС атауына өзгертуі. Компания қызметін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі реттейді. Компания өз қызметін 2001 жылғы 26 желтоқсандағы № 3 лицензияға, Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі 2001 жылғы 3 мамырда берген № 31698-1910-ТОО заңды тұлғаны мемлекеттік қайта тіркеу туралы қаржылық компанияларға сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша брокерлік және консалтинглік қызметтер көрсету.

Компания құрамына осы қаржы есептілігінің мақсаттары үшін шоғырландырылған келесі кәсіпорын да кіретін топтың (бұдан әрі «Топ» деп аталады) бас компаниясы болып табылады:

Атауы	Қызметін жүргізетін ел	Қатысу пайызы/дауыс берушілер пайызы (%)		Қызмет түрі
		2018 жыл	2017 жыл	
«Марш (Риск Консалтинг)» ЖШС	Қазақстан	99.9 %	99.9 %	Тәуекелдерді басқару бойынша консалтинглік қызметтер

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша «Марш (Риск Консалтинг)» ЖШС-тың жарғылық капиталының 0,1 %-ы «Марш энд МакЛеннан Компанииз Сервисез Б.В.» (Нидерланд) компаниясына тиесілі болған.

«Марш (Риск Консалтинг)» ЖШС 2008 жылғы 9 маусымда Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестік түрінде құрылды. «Марш (Риск Консалтинг)» ЖШС-тың негізгі қызметі — тәуекелдерді басқару бойынша сараптамалық және консалтинглік қызметтер көрсету.

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Компания Нидерландта тіркелген «Марш энд МакЛеннан Компанииз Сервисез Б.В.» компаниясына тиесілі болған. 2015 жылғы 19 ақпанда «Марш (Иншуранс Сервисез) Лтд» компаниясының алдыңғы қатысушысы Компаниядағы өз үлесін табыстап, нәтижесінде «Марш энд МакЛеннан Компанииз Сервисез Б.В.» (бұдан әрі «Бас компания» деп аталады) Компанияның жалғыз иесіне айналды.

Әдеттегі қызметі барысында Топ Marsh Group компанияларымен операциялар жасайды. Мұндаидай операцияларға брокерлік қызметтер, Бас компанияның басқаруы бойынша қызметтер және кенес беру қызметтері кіреді (және онымен шектелмейді). 2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Marsh Group компанияларының дебиторлық берешегі Топ активтерінің жалпы сомасының тиісінше 93,6 % және 91,8 % құрады. 2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың Marsh Group қызметтері үшін есептелген брокерлік қызметтер бойынша комиссиялық табыстары брокерлік қызметтер бойынша жалпы комиссиялық табыстың тиісінше 69,5 % және 62,5 % құрады. Сондықтан Marsh Group компаниясына қатысты активтер мен брокерлік қызметтер бойынша комиссиялық табыстың шоғырлануы бар. Байланысты таралтармен жасалған операциялар бойынша ақпарат 13-ескертуде ашып көрсетілген.

Топтың тіркелген кеңесі мояна мекенжайда орналасқан: 050020, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Митин көш., 17.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)**

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Компания қызметкөрлерінің саны 16 адамды құрады.

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша еншілес кәсіпорын қызметкөрлерінің саны 3 адамды құрады.

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігін Топ басшылығы 2019 жылғы 12 сәуірде басып шығаруға бекітті.

2. Есеп саясатының негізгі принциптері

Сәйкестік туралы мәлімдеме

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарына («ХКЕС») сәйкес әзірленген.

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі, басқасы көрсетілмесе, мың қазақстандық теңгемен (мың теңге) қорсетілген. Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі тарихи құны бойынша есеп принциптеріне сәйкес әзірленген.

Тарихи құны әдетте тауарлар мен қызметтерге айырбас ретінде берілген сыйақының әділ құны негізінде анықталады.

Әділ құны активтерді сатудан алынуы тиіс болған немесе нарыққа қатысушылар арасындағы кәдімгі мәміле шеңберінде міндеттемелерді табыстау кезінде бағалау күні төленуі тиіс болған бағаны, ондай бағаның тікелей бақыланатын немесе бағалаудың басқа әдісін пайдаланып есептеу арқылы алынған болуы-болмауына тәуелсіз көрсетеді. Активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалауда Топ нарыққа қатысушылар актив немесе міндеттеменің сипаттамаларын бағалау күні актив немесе міндеттеме құнын қалыптастыруды есепке алғанда осындай сипаттамаларды есепке алады. Әділ құны бойынша бағалау және/немесе әділ құнды бағалауға қатысты ақпаратты жариялау үшін осы шоғырландырылған қаржы есептілігіндегі әділ құны, келесілерді қоспағанда, жоғарыда берілген тәсілмен анықталады: ХКЕС 2 қолданылу аясына қатысты меншікті үlestік құралдар негізінде төлемдері бар мәмілелер, ХКЕС (IAS) 17 қолданылу аясына қатысты жалға беру операциялар, сонымен қатар әділ құнмен салыстыруға келетін, бірақ ХКЕС 2 стандартындағы ықтимал сатудың таза құны немесе ХКЕС (IAS) 36 стандартындағы пайдалану құны сияқты әділ құны болып саналмайтын бағалаулар.

Сонымен қатар қаржы есептілігін әзірлеу мақсаттарында әділ құнды бағалау әділ құнның иерархиясы негізінде (1, 2 немесе 3-денгей) жіктеледі. Денгейлер әділ құнды нарықтық деректер негізінде тікелей анықтау мүмкіндігіне сәйкес келеді және жалпы әділ құнды бағалау кезінде қолданылған бастапқы деректердің маңыздылығын көрсетеді:

1. Денгейдегі бастапқы деректер Топқа бағалау күні қолжетімді болған, түзетуді қажет етпейтін белсенді нарықтардағы бірдей активтердің немесе міндеттемелердің баға белгіленімдері болып табылады;
2. Денгейдегі бастапқы деректер 1 Денгей үшін анықталған баға белгіленімдері емес, бірақ актив немесе міндеттеме үшін нарықта тікелей не жанама түрде бақыланатын баға белгіленімдері болып табылады; және
3. Денгейдегі бастапқы деректер актив немесе міндеттеме бойынша бақыланбайтын бастапқы деректер болып табылады.

Қолданыстағы валюта

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігінің қолданыстағы валютасы қазақстандық теңге (теңге) болып саналады.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)**

Уздіксіз қызмет принципі

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі Топ болашақта өз қызметін жалғастырады деген есеппен жасалған.

Шоғырландыру принциптері

Осы шоғырландырылған қаржы есептілігі Компанияның және Компания бақылайтын компанияның (оның еншілес кәсіпорны) есептілігін қамтиды. Компания келесі жағдайларда бақыланатын болып саналады:

- кәсіпорынға — инвестициялар объектісіне қатысты өктем өкілеттіктері бар;
- кәсіпорын — инвестициялар объектісі қызметінің ауыспалы нәтижелері бойынша құқықтары бар/тәуекелдерді көтереді; және
- ауыспалы нәтиже шамасына әсер ету мақсатында кәсіпорынға — инвестициялар объектісіне қатысты өктем өкілеттіктерін пайдалана алады.

Фактілер мен жағдайлар жоғарыда айтылған үш элементтің бірінде немесе бірнешеуінде өзгерістер болғанын көрсетсе, Компания инвестициялар объектісін бақылаудың онда бар-жоғын бағалайды.

Қажет болғанда еншілес кәсіпорынның қаржы есептілігіне олар қолданатын есеп саясатының принциптерін Топ қолданатын есеп саясатының принциптеріне сәйкес келтіру мақсатында өзгерістер енгізілді.

Шоғырландыру кезінде Топ ішіндегі операциялар мен есептеулер бойынша барлық қалдықтар, табыстар мен шығындар алынып тасталады.

Есеп саясатының негізгі ережелері төменде келтірілген.

Қаржы құралдары

Топ тиісті қаржы құралына қатысты шарт бойынша тарапы болғанда, қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері Топтың қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Топ есеп айрықсан күні қаржы активтерін және міндеттемелерін сатып алу мен іске асырудың тұрақты сипатын көрсетеді.

Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады. Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін (пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінен басқа) сатып алуға немесе шығаруға тікелей байланысты транзакциялық шығындар бастапқы тану кезінде қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құнын тиісінше көбейтеді немесе азайтады. Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін сатып алуға тікелей қатысты транзакциялық шығындар, пайда мен залал және жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есепте тікелей танылады.

Қаржы активтері

Топтың қаржы активтері тек ақшалай қаражат пен дебиторлық берешек түрінде берілген. Бұл қаржы активтері амортизацияланған құны бойынша бағаланады, өйткені олар шартта қарастырылған ақшалай қаражат ағындарын алуға арналған бизнес модельге сәйкес ұсталады, ал шарттық ақшалай қаражат ағындары тек негізгі сома мен пайыздар төлемдері болып табылады.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мын Қазақстандық тәнгемен)**

Топ қаржы активтерін тануды олар бойынша ақша ағынына шарттық құқықтары тоқтатылған немесе қаржы активін және тиісті тәуекелдер мен пайданы басқа тараңқа берген жағдайда ғана тоқтатады. Топ активке иелік етуден болған барлық негізгі тәуекелдер мен пайданы бермесе және сақтамаса, сондай-ақ берілген активті бақылауды жалғастырса, ол осы активте өз үлесін және тиісті сомаларды ықтимал төлеу бойынша онымен байланысты ықтимал міндеттемелерді көрсетуді жалғастырады. Топ берілген қаржы активіне иелік етуден болатын барлық дерлік тәуекелдер мен пайданы өзінде қалдырса, ол осы қаржы активін есепке алуды жалғастырады, ал табыстау кезінде алған қаражатты қамтамасыз етілген қарыз ретінде көрсетеді. Қаржы активін толық есептен шығарғанда активтің баланстық құны мен алынған және алуға тиесілі сыйақы сомасының арасындағы айырма, сонымен қатар басқа да жиынтық пайдада танылған және капиталға жинақталған жиынтық пайда немесе залал пайдаға немесе залалға жатады. Қаржы активін тану толық тоқтатылмаса (мысалы, Топ берілген активтің бір бөлігін сатып алу құқығын өзінде қалдырған жағдайда) Топ жалғасатын қатысу шеңберінде активті тану жалғасатын бөлігі мен тану тоқтатылған бөлігі арасында, активтер берілетін күнгі осы бөліктердің әділ құнының салыстырмалы мәндерін басшылықта ала отырып, осы қаржы активінің алдыңғы баланстық құнын бөледі. Есептен шығарылатын бөлікке бөлінген баланстық құн мен есептен шығарылатын бөліктен алынған сыйақы сомасы арасындағы айырма, сонымен қатар басқа да жиынтық табыста танылған кез келген жинақталған оған бөлінген пайда немесе залал, пайдаға немесе залалға жатады. Басқа да жиынтық табыста танылған табыстар немесе шығындар ұстап қалатын және есептен шығарылатын бөліктердің әділ құнына пропорционал үлестіріледі.

Қаржы міндеттемелері

Топ қаржы міндеттемелерін олар өтелгенде, күші жойылғанда немесе олар бойынша талап ету мерзімі аяқталған жағдайда ғана тануды тоқтатады. Қолда бар қаржы міндеттемесі айтарлықтай ерекшеленетін жағдайларда сол кредитордың алдында басқа міндеттемеге алмастырылатын кезде немесе қолда бар міндеттеме талаптары айтарлықтай өзгеретін болса, мұндай алмастыру немесе өзгеру бастапқы міндеттемені есептен шығару және жаңа міндеттемені тану ретінде есепке алынады. Тану тоқтатылатын қаржы міндеттемесінің баланстық құны және төленген немесе төлеуге тиесілі сыйақы арасындағы айырма пайдада немесе залалда танылады.

Ақшалай қаражат пен оның баламалары

Ақшалай қаражат пен оның баламалары ұш айға дейінгі бастапқы өтеу мерзімі бар ағымдағы шоттардағы бос ақша қалдықтарын қамтиды.

Дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервті шегергендеңі номиналды құны бойынша көрсетіледі. Топ өтеу құқығы төлеу мерзімдеріне ғана байланысты болып, шартсыз болғанда дебиторлық берешекті есепке алады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Топ амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ақшалай қаражат пен дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалдар (бұдан әрі «ККЗ» деп аталады) резервін таниды. ККЗ мөлшері тиісті қаржы құралын алғашқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекел деңгейіндегі өзгерісті көрсету үшін әр есеп беру күнінде қайта қаралады. Дебиторлық берешек үшін Топ әр уақытта бүкіл мерзімнің ККЗ-сын таниды.

Осы қаржы активтері бойынша ККЗ борышкерлерге тән және жалпы экономикалық жағдайдың факторларын есепке ала отырып түзетілген Топтың бұрын болған кредиттік залалдар тәжірибесіне негізделген бағалау резервтерінің матрицасы көмегімен, сонымен қатар есеп беру күнінде ахуал бойынша жағдайлардың ағымдағы және болашақ бағыттарын бағалау, соның ішінде ақшаның үақытша құны (қолданылатын жерде) арқылы есептеледі. Топ барлық қаржы құралдары бойынша құнсызданудан болған пайданы немесе залалды баланстық құны залалдарды өтеуге арналған резервтер шоты арқылы тиісті түрде түзетілген пайда месіз залал туралы есеп құрамында таниды.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мын Қазақстандық тәнгемен)**

Кредиттік құнсыздануды анықтау үшін Топ төмендегілерді есепке алады:

- борышкердің міндеттемелер бойынша, соның ішінде Топ алдындағы міндеттемелері бойынша толық көлемде төлем жасауы екіталаі екенін көрсететін өзі әзірлеген немесе сыртқы көздерден алынған ақпарат;
- борышкер кредит берушілерге, соның ішінде Топқа өз міндеттемелері бойынша дефолт жариялауы; немесе
- борышкердің банкротқа ұшырау не басқа қаржылық қайта ұйымдастырылу ықтималдығы.

Жоғарыда келтірілген талдауға қарамастан, Топ қаржы активінің мерзімі 90 күннен асып кеткенде дефолт болды деп есептейді.

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер есептелген тозу мен амортизацияны шегергенде бастапқы құны бойынша есепке алынады.

Тозу мен амортизация активтерді пайдалы қолдану мерзімі ішінде есептен шығару мақсатында негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің бастапқы құны бойынша есептеледі. Тозу мен амортизация келесі орнатылған жыл сайынғы нормаларды қолданып, бірқалыпты есептен шығару әдісі негізінде есептеледі:

Компьютерлік жабдық	25–33 %
Жиһаз және басқа негізгі құралдар	7–33 %
Автокөлік	20 %
Материалдық емес активтер	10 %

Капиталдандыру талаптарына сәйкес келмесе, ағымдағы және қурделі жөндеу бойынша шығындар операциялық шығындармен бірге олардың орын алған кезеңінде пайда мен залал және басқа да жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің баланстық құны олардың өтелетін құнынан асу-аспауы әр есеп беру күні бағаланады. Өтелетін құны — сату және оны пайдалану құндылығы бойынша шығындарды шегергенде әділ құнның ең үлкен мәні. Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің баланстық құны олардың өтелетін құнынан асқан жағдайда, Топ негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің баланстық құныны олардың өтелетін құнына дейін азайтады, мұндай азайту тиісті кезеңде танылып, операциялық шығындарға қосылады. Құнсызданудан болған залал көрсетілгеннен кейін активтердің қайта есептелген баланстық құнының қалған пайдалы қолдану мерзімі ішінде біркелкі үлестіру мақсатында негізгі құралдар мен материалдық емес активтер бойынша тозу мен амортизация кейінгі кезеңдерде қалдық құнды (егер ондай болжанатын болса) шегере отырып түзетіледі.

Салық салу

Пайдаға салынатын салық бойынша шығындар төлеуге есептелген ағымдағы салық пен кейінге қалдырылған салық қосындысы болып табылады.

Ағымдағы салық

Төлеуге есептелген ағымдағы салық сомасы бір жылдағы салық салынатын пайда мөлшерінен анықталады. Салық салынатын пайда салық салынатын немесе басқа есептік кезеңдерде салық салу мақсаттарында шегерілетін табыс немесе шығындар баптарының себебінен пайда мен залал және басқа да жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген пайдадан өзгешеленеді, сонымен қатар салық салынбайтын немесе салық салу мақсаттарында шегерілмейтін баптарды қамтымайды. Топтың ағымдағы салық бойынша міндеттемелері есептік кезең аяқталғанға дейін заңнамамен күшіне енгізілген салық салу мөлшерлемесін пайдаланып есептеледі.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мын Қазақстандық тәнгемен)**

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық шоғырландырылған қаржы есептілігінде көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны және салық салынатын пайданы есептегендегі қолданылатын салық есебінің тиісті деректері арасындағы уакытша айырмашылыққа қатысты танылады. Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері әдette салық салынатын барлық уакытша айырмашылықтарды есепке алып көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салық активтері болашақта салық салынатын пайда туындауының үлкен ықтималдығы жағдайында барлық шегерілетін мезгілдік айырмаларды есепке алып, осы мезгілдік айырмаларды пайдалану үшін көрсетіледі. Мезгілдік айырмалар гудвилге байланысты болса немесе салық салынатын пайдаға да, бухгалтерлік пайдаға да әсер етпейтін мәмілелер (бизнесті біркітіру жөніндегі мәмілелерден басқа) шеңберіндегі басқа активтер мен міндеттемелердің бастапқы тану салдарынан туындаитын болса, салық активтері мен міндеттемелері шоғырландырылған қаржы есептілігінде берілмейді.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әр есептік кезең соңында қайта қаралады және ол болашақта осы активтерді толық немесе ішінара пайдалануға жеткілікті салық салынатын пайданың туындау ықтималдығы бұдан әрі жоғары болмаған жағдайда азаяды.

Кейінге қалдырылған пайдаға салынатын салық бойынша активтер мен міндеттемелер есеп беру күнінде заңнамамен бекітілген немесе бекітілді деуге болатын және салық активін жүзеге асыру немесе міндеттемелерді өтеу кезеңінде тиісінше күшінде болады деп саналатын салық салу мөлшерлемесі мен салық заңнамасын пайдалана отырып есептеледі. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерін бағалау есеп берілген күндеңі ахуал бойынша Топтың активтер мен міндеттемелердің баланстық құнын өтеу және орнын толтыру әдістеріне қатысты болжамдарының салықтық салдарын көрсетеді.

Болашақ кезеңдердің табыстары

Брокерлік қызметтер көрсетілгенге дейін алынған сыйақы Топтың қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есебінде кейін сақтандыру шартының мерзімі ішінде қызмет көрсетілуіне қарай жүйелі және оңтайлы негізде пайда мен залалға жатқызылып, шарттық міндеттеме (келешек кезеңдердің табыстары) ретінде көрсетіледі.

Резервтер

Алдағы шығындардың резервтері Топтың өткен оқигалар салдарынан туындаған міндеттемелері (занды немесе үйфарынды) болған кезде және Топ бұл міндеттемелерді өтеуге тиіс болу ықтималдығы жоғары болғанда және мұндай міндеттемелердің мөлшерін жеткілікті дәрежеде дәл бағалау мүмкін болған жағдайда есепте көрсетіледі.

Резерв ретінде танылған сома осы міндеттемелерге тән тәуекелдер мен белгісіздіктерді есепке ала отырып, есеп беру күні анықталған міндеттемелерді өтеуге қажетті соманың ең жақсы бағасы болып табылады. Алдағы шығындардың резерв шамасы міндеттемелерді өтеу бойынша болжалды ақша ағындары негізінде есептелсе, онда алдағы шығындардың резерві осындай ақша ағындарының дисконттальған құны ретінде анықталады (егер уақыт бойынша ақша құны өзгеруінің әсері елеулі болса).

Міндеттемелерді өтеуге қажетті төлемдерді жартылай немесе толықтай үшінші тарап өтейді деп күтілсе, әтемді алуға толық сенімді болу шартымен және осы дебиторлық берешекті сенімді бағалау мүмкіндігі болған жағдайда тиісті дебиторлық берешек актив ретінде көрсетіледі.

Шартты міндеттемелер мен активтер

Шартты міндеттемелер қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, бірақ оларды өтеу нәтижесіндегі қаражат жылыстауы екіталай болған жағдайларды қоспағанда, шоғырландырылған қаржы есептілігінде мәлімдеме ашып көрсетіледі.

«Марш (Страховые Брокеры)»

Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Шартты актив қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, бірақ экономикалық пайда түсінің мүмкіндігі жоғары болған кезде шоғырландырылған қаржы есептілігінде мәлімдеме ашып көрсетіледі.

Жарғылық капитал

Жарғылық капитал бастапқы құны бойынша көрсетіледі.

Пайданы бөлу олар жарияланған кезеңде капиталдың азаюы ретінде танылады. Есеп беру күнінен кейін жарияланған пайданы бөлу Халықаралық бухгалтерлік есеп стандарты XКЕС (IAS) 10 «Есеп беру күнінен кейінгі оқиға» талаптарына сәйкес есеп беру күнінен кейінгі оқиға ретінде қарастырылады және олар туралы ақпарат тиісті түрде ашылады.

Зейнетақылық және женілдіктер бойынша басқа да міндеттемелер

Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес зейнетақы төлемдерінің белгілі бір пайзы зейнетақы қорына аудару үшін персоналдың жалпы төлемдерінен ұсталып қалады, бұл ретте еңбекақы бойынша шығындардың мұндай бөлігі қызметкерден ұсталып қалып, қызметкердің атынан зейнетақы қорына аударылады. Мұндай шығындар қызметкерлерге төленетін тиісті төлемдер жатқызылатын кезеңде танылады. Зейнетке шыққанда барлық зейнетақы төлемдерін қызметкер таңдаған зейнетақы қоры жүргізеді. Топта Қазақстан Республикасының зейнетақы жүйесіне қатысадан басқа зейнетақымен қамсыздандырудың қосымша ұлғілері жоқ. Оған қоса Топта қызметкерге зейнетке шыққаннан кейін берілетін женілдіктер немесе есептеу қажет берілетін өзге елеулі женілдіктер жоқ.

Табыстарды тану

Брокерлік және кеңес беру қызметтері бойынша комиссиялық табыстар есептеу әдісі арқылы көрсетіледі. Басқа табыстар тиісті операциялар аяқталғаннан кейін немесе қызметтер көрсетілуіне қарай пайда мен залал және басқа да жынтық табыс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Шығындар есептеу әдісі бойынша танылады.

Брокерлік қызметтерден түсетін комиссиялық табыс

Брокерлік қызметтерден түсетін комиссиялық табыс делдалдық қызметтерден түсетін комиссиялық төлем түріндегі сыйақы болып табылады. Комиссиялық сыйақы мөлшерлемесі әртурлі болады және бірқатар факторға, соның ішінде ұсынылатын сақтандыру немесе қайта сақтандыру өтемінің түріне, таңдалған сақтандырушыға немесе қайта сақтандырушыға, сонымен қатар брокердің клиентпен келіссөздер жүргізу қабілетіне байланысты болады. Брокерлік келісімдердің көпшілігі үшін сақтандыру полисін орналастыруға әкелетін қызметтер орындалуы тиіс міндеттеменің бірі болып саналады.

«Байланысты келісімдерге» қатысты сыйақы олардың салыстырмалы әділ құны негізінде орындалатын жекелеген міндеттемелер арасында бөлінеді. Полисті орналастырудан түсken табыс әдетте полис күшіне енген күні Топ ұсынатын қызметтерді бақылау клиентке тапсырылғанда және клиент оны қабылдағанда танылады.
Кеңес беру қызметтерінен түсетін комиссиялық табыс

Кеңес беру қызметтерінен түсетін комиссиялық табыс клиенттердің кеңес беру үшін төлейтін комиссиялық төлемдері болып табылады. Бақылау клиенттерге уақыт өте келе берілетіндіктен, кеңес беру жобалары әдетте уақыт өте танылатын орындалуы тиіс бір міндеттемeden тұрады. Табыс әдетте жобаны аяқтаған кезде жұмсалатын жалпы есептелген уақытқа қатысты күні жұмсалған уақытты пайдаланып, уақыт өте келе танылады. Жұмсалған сағаттар көрсетілген қызметтер болып табылады, соған сәйкес бақылаудың клиентке өткенін анық көрсетеді.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мын Қазақстандық тенгемен)**

Шетел валютасымен жасалатын операциялар

Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігі Топ жұмыс істейтін негізгі экономикалық орта валютасымен берілген. Шоғырландырылған қаржы есептілігін әзірлегендеге Топтың қолданыстағы валютасында көрсетілмеген ақша активтері мен міндеттемелері (шетел валюталары) есеп беру күніндегі тиісті спот бағамдар бойынша ауыстырылады. Қолданыстағы валютадан өзгеше валюталармен жасалатын операциялар мәміле жасалған күні басымдықта ие айырбас бағамы бойынша есепке алынады. Осы мәмілелер нәтижесінде болған пайда мен залал шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайдаға немесе залалға қосылады.

Айырбас бағамы

Төменде Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігін әзірлегендеге қолданған есеп беру күніндегі айырбас бағамы берілген:

	2018 жылғы 31 желтоқсан	2017 жылғы 31 желтоқсан
Тенге/АҚШ доллары	384.20	332.33
Тенге/Евро	439.37	398.23
Тенге/Фунт стерлинг	488.13	448.61

3. Жаңа және қайта қаралған халықаралық қаржы есептілігінің стандарттарын (ХКЕС) қолдану

Шоғырландырылған қаржы есептілігіне әсер ететін стандарттар

Төменде берілген жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірмелер алғаш рет ағындағы кезеңде қолданылып, осы шоғырландырылған қаржы есептілігіндегі қаржы көрсеткіштеріне әсер етті.

- ХКЕС 9 «Қаржы құралдары»;
- ХКЕС 15 «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түскен ақша» (сондай-ақ тиісті түсіндірмелер);
- ХКЕТК 22 «Шетел валютасымен жасалатын операциялар және алдын ала төлеу»;
- ХКЕС-ті жыл сайын жетілдіру, 2014-2016 жылдар аралығы.

ХКЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары»

Топ 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап ХКЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары» стандартын қолдана бастады. Стандарт қаржы құралдарын жіктеу принциптерін өзгертуді және ХКЕС (IAS) 39 стандартында қолданылатын «ұшыраған залалдар» моделін «күтілетін залалдар» моделіне алмасыруды карастырады. Күтілетін кредиттік залалдар моделі 2-қосымшада ашып көрсетілгендей қаржы активтерін таныған күннен бастап кредиттік тәуекел деңгейіндегі өзгерістерді көрсету үшін болжалды кредиттік залалдарды және олардың өзгерістерін әр есеп беру күні ескеруді қажет етеді.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мын Қазақстандық тенгемен)

ХҚЕС (IFRS) 9 стандартын қолданудың әсері – Жіктеу және бағалау

Төмендегі кестеде ХҚЕС (IFRS) 9 стандартын қолданудың қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепке және бөлінбеген пайдаға әсерін жіктеу мен бағалау, сонымен қатар ХҚЕС (IAS) 39 стандартына сәйкес ұшыраған кредиттік залалдар моделін ХҚЕС (IFRS) 9 стандартына сайкес күтілетін кредиттік залалдар моделіне алмастырудың әсері берілген. ХҚЕС 9 стандартына көшкен күні әділ және амортизацияланған құндар арасында қайта жіктеу болған жоқ. Қайта есептеу қаржы активтері мен міндеттемелерінің бағалауы өзгеруіне байланысты баланстық құнының өзгеруі болып табылады. 2018 жылғы 1 қантардағы ахуал бойынша ХҚЕС (IAS) 39 және ХҚЕС (IFRS) 9 арасындағы баланстық құнды салыстырып тексеру төмендегі кестеде берілген:

ХҚЕС (IAS) 39 санатын бағалау	ХҚЕС (IAS) 39 бойынша 2017 ж. санатын 31 желтоқсандағы қалдық	Қайта есептеу	ХҚЕС (IFRS) 9 бойынша 2018 ж. 1 қантардағы қалдық	ХҚЕС (IFRS) 9 санатын бағалау
Дебиторлық берешек	Қарыздар мен дебиторлық берешек	423,273	(40)	423,233

ХҚЕС (IFRS) 15 «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түскен ақша»

ХҚЕС (IFRS) 15 стандартында сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түскен ақшаны есепке алуудың бірыңғай кешенді моделі белгіленген. Күшіне енгеннен кейін ХҚЕС (IFRS) 15 стандарты түскен ақшаны тану жөніндегі қолданыстағы стандарттарды, соның ішінде ХҚЕС (IAS) 18 «Түскен ақша», ХҚЕС (IAS) 11 «Құрылыш шарттары» және тиісті түсіндірмелерді алмастырады.

ХҚЕС (IFRS) 15 стандартының негізгі принципі: ұйым тауарлардың немесе қызметтердің орнына (ұйым күтетіндей) алуға құқығы бар тиісті сыйақы сомасына үде берілген тауарларды немесе қызметтерді сатып алушыға беруіне қарай түскен ақшаны тануы тиіс. Атап айтқанда стандарт түскен ақшаны танудың бес қадам моделін енгізеді:

- Сатып алушымен жасалатын келісім шартты (шарттарды) белгілеу.
- Шарт бойынша орындалатын міндеттемелерді белгілеу.
- Мәміле бағасын белгілеу.
- Мәміле бағасын шарт бойынша орындалатын міндеттемелер арасында бөлу.
- Ұйым шарт бойынша міндеттемелерін орындағанда/орындауына қарай түскен ақшаны тану.

ХҚЕС (IFRS) 15 стандартына сәйкес ұйым атқарушының міндеттемелері орындалған кезде/орындалуына қарай, яғни атқарушының міндеттемесіне кіретін тауарларды немесе қызметтерді бақылау сатып алушыға көшкенде түскен ақшан есепке алынады Стандартта әртүрлі мәмілелерді есепке алуға қатысты егжей-тегжейлі талаптар қамтылған. Топ жаһартылған ретроспективті әдісті қолдана отырып, 2018 жылғы 1 қантарда күшіне енген жаңа стандартты қабылдады, бұл ретте ХҚЕС (IFRS) 15 стандартын алғашқы қолданудың жиынтық әсері 2018 жылғы 1 қантарда бөлінбеген пайданы түзету түрінде танылды. Осы құжатқа қосылған салыстырмалы қаржылық ақпарат қайта қаралған жоқ. ХҚЕС (IFRS) 15 стандартын қолдану 2-қосымшада ашып көрсетілген жаңа есеп саясатын қоспағанда Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

ХҚЕС-ке енгізілген басқа түзетулер

ХҚЕТК (IFRIC) 22 стандартын және ХҚЕС-ті жыл сайын жетілдіруді қолдану (2014–2016 жылдар аралығы) Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген ХКЕС-тің қайта қаралған және жаңа стандарттары мен түзетулері

Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген ХКЕС-тің төмендегі қайта қаралған және жаңа стандарттарын және түзетулерін қолданған жоқ:

- ХКЕТК (IFRIC) 23 «Пайдаға салынатын салықты есептеу ережелеріне қатысты белгісіздік»¹;
- ХКЕС (IFRS) 9 «Ұйқымал теріс өтемақысы бар мерзімінен бұрын өтеу туралы шарттар» стандартына енгізілген түзетулер¹;
- ХКЕС-ті жыл сайын жетілдіру, 2015–2017 жылдар аралығы.¹

¹ Мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігі бар, 2019 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылады.

Барлық түзетулер 2019 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қолданылады.

Топ басшылығы жоғарыда берілген ХКЕС стандарттары мен түзетулерді болашақта қолдану Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне айтарлықтай әсер етеді деп күтпейді.

4. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫНДАР

	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Еңбекақы бойынша шығындар	270,545	292,637
Бас компанияның басқару қызметтері үшін төленетін комиссия	66,415	57,335
Кәсіби қызметтер	38,170	25,332
Жал бойынша шығындар	16,891	16,891
Іссапар шығындары	11,895	7,974
Көлік қызметтері	6,180	6,100
Тозу және амортизация	6,036	7,326
Мұлікті және жауапкершілікті сақтандыру	5,918	4,970
Оқуға және конференцияларға кететін шығындар	3,954	1,153
Байланысқа кететін шығындар	2,960	4,905
Коммуналдық қызметтер	2,249	2,333
Банк комиссиялары	1,540	1,308
Пошталық және курьерлік қызметтер	1,331	1,369
Өкілдік ету шығындары	853	1,050
Салықтар, пайдаға салынатын салықты қоспағанда	483	453
Басқасы	19,819	8,502
	455,239	439,638

5. Пайдаға салынатын салық

Топ өз қызметін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының салық заңнамасы талаптарына ағындағы кезеңге салық бойынша есептеулер жасайды.

Шығындардың кейбір түрлері салық салу мақсаттары үшін ескерілмейтіндіктен, сондай-ақ салық салынбайтын табыс бар болғандықтан, Топта үнемі белгілі бір салық айырмасы болып тұрады.

Кейінге қалдырылған салық қаржы есептілігінің мақсаттарында анықталатын активтер мен міндеттемелердің ағындағы құны және салық салу мақсаттарында анықталатын сома арасындағы мезгілдік айырмалардан болған таза салықтық әсерді көрсетеді. 2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша мезгілдік айырмалар негізінен табыс пен шығынды есептеудің түрлі әдістеріне, сондай-ақ кейбір активтердің есептік құнына байланысты.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)**

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша кейінге қалдырылған салық активтері төмендегілерді қамтыды:

	2018 жылғы 31 желтоқсан	2017 жылғы 31 желтоқсан
Есептелген шығындар	17,582	16,840
Кұнсыздануға арналған резервтер	-	70
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(634)	(532)
Таза кейінге қалдырылған салық активтері	16,948	16,378

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша танылмаған кейінге қалдырылған салық активі тиісінше 1,008 мың теңге және нөл теңге болды.

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың салықтарды төлеу бойынша шығындары мен бухгалтерлік есеп бойынша табысы арасындағы қатынас төмендегідей болды:

	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық салуға дейінгі пайда	662,275	412,656
20 % белгіленген мөлшерлеме бойынша пайдаға салынатын салық	132,455	82,531
Шегерілмейтін шығындар	13,475	20,480
Кешірілген залал	-	(646)
Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтеріндегі өзгеріс	1,008	-
Пайдаға салынатын салық бойынша шығын	146,938	102,365
Ағымдағы пайдаға салынатын салық бойынша шығын	147,508	113,150
Пайдаға салынатын кейінге қалдырылған салық бойынша үнем	(570)	(10,785)
Пайдаға салынатын салық бойынша шығын	146,938	102,365

Кейінге қалдырылған салық активтерінің қозғалысы:

	2018 жыл	2017 жыл
Жыл басындағы таза кейінге қалдырылған салық активтері	16,378	5,593
Пайдаға салынатын кейінге қалдырылған салық бойынша үнем	570	10,785
Жыл ағындағы таза кейінге қалдырылған салық активтері	16,948	16,378

6. Ақшалай қаражат пен оның баламалары

	2018 жылғы 31 желтоқсан	2017 жылғы 31 желтоқсан
Банктердегі ағымдағы шоттардағы ақша (тенге)	371,964	674,989
Банктердегі ағымдағы шоттардағы ақша (шетел валютасы)	-	66,759
	371,964	741,748

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

7. Дебиторлық берешек

	2018 жылғы 31 желтоқсан	2017 жылғы 31 желтоқсан
Дебиторлық берешек	425,208	294,573
Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резервтер шегерілгенде (2017: құнсыздануға арналған резерв)	(1,975)	(351)
	423,233	294,222

Құнсыздануға арналған резерв бұрын болған дефолт тәжірибесі мен экономикалық жағдайын болашақ перспективаларын есепке алғып, бүкіл мерзімдегі ККЗ-ға тең сомамен бағаланады. Ағымдағы кезеңде бағалау әдістерінде қандай да бір өзгеріс болған жоқ. Бұрын болған тәжірибе клиенттердің әртүрлі сегменттері үшін залал модельдері арасында айтарлықтай өзгешелік көрсетпегендіктен, мерзімінен өткен қундарге негізделген залалға арналған резерв будан әрі әртүрлі сегменттер үшін өзгешеленбейді. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша мерзімі 90 қүннен артық кешіктірілген дебиторлық берешектің баланстық құны және күтілетін кредиттік залалға арналған тиісті резерв тиісінше 35,610 мың теңгени және 1,609 мың теңгени құрады.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы ахуал бойынша Марш Тобы компанияларының мерзімінен 90 қүн және одан көп кешіктірілген дебиторлық берешегінің баланстық құны 27,455 мың теңгени құрады. Басшылық бұл сома толық төленеді деп санайды, себебі мұндай берешек тарих бойынша 6-12 ай ішінде төленеді.

Құнсыздануға арналған резерв пен дебиторлық берешек бойынша қүтілетін кредиттік залалға арналған резервтің қозғалысы туралы ақпарат төменде берілген:

	Дебиторлық берешек бойынша құнсыздануға арналған резерв
2017 жылғы 1 қантар	255
Қосымша резервтерді құру	96
2017 жылғы 31 желтоқсан	351
	Дебиторлық берешек бойынша қүтілетін кредиттік залалға арналған резерв
2018 жылғы 1 қантар	351
ХКЕС (IFRS) 9 стандартын қолданудың әсері	40
ХКЕС (IFRS) 9 стандартына сәйкес қайта есептелген бастапқы сальдо	391
Қосымша резервтерді құру	1,584
2018 жылғы 31 желтоқсан	1,975

**«Марш (Страховые Брокеры)»
Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі**

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

8. Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер

	Кеңсе жабдығы және компьютерлік жабдық	Автокөлік	Материалдық емес активтер	Барлығы
Бастапқы құны бойынша				
2016 жылғы 31 желтоқсан	33,303	22,103	2,555	57,961
Сатып алу	172	-	-	172
Есептен шығару	(171)	-	(354)	(525)
2017 жылғы 31 желтоқсан	33,304	22,103	2,201	57,608
Сатып алу	11,030	-	-	11,030
Есептен шығару	(8,025)	-	-	(8,025)
2018 жылғы 31 желтоқсан	36,309	22,103	2,201	60,613
Жинақталған тозу мен амортизация				
2016 жылғы 31 желтоқсан	21,321	9,417	370	31,108
Бір жылға есептелгені	4,642	2,481	203	7,326
Есептен шығару	(171)	-	(354)	(525)
2017 жылғы 31 желтоқсан	25,792	11,898	219	37,909
Бір жылға есептелгені	3,335	2,481	220	6,036
Есептен шығару	(8,025)	-	-	(8,025)
2018 жылғы 31 желтоқсан	21,102	14,379	439	35,920
Таза баланстық құн				
2017 жылғы 31 желтоқсан	7,512	10,205	1,982	19,699
2018 жылғы 31 желтоқсан	15,207	7,724	1,762	24,693

9. Кредиторлық берешек

	31 желтоқсан, 2018	31 желтоқсан, 2017
Marsh тобы		
Басқасы	2,082 99	41,033 97
	2,181	41,130

10. Басқа міндеттемелер

	2018 жылғы 31 желтоқсан	2017 жылғы 31 желтоқсан
Басқа қаржы міндеттемелері:		
Есептелген бонус	68,836	59,302
Аудит қызметтері бойынша берешек	14,224	13,233
Салық кеңесшілерінің қызметтері бойынша берешек	4,262	5,002
Демалыстар бойынша резерв	589	6,660
Алынған аванстар	442	-
Басқа қаржы міндеттемелерінің жиынтығы	88,353	84,197

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)**

11. Жарғылық капитал

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Топтың жарғылық капиталы бекітіліп, 10,000 мың теңге төленді. Топтың жалғызы меншік иесі — Нидерландта тіркелген «Марш энд МакЛеннан Компанииз Сервисез Б.В.» компаниясы.

2018 және 2017 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға Топ тиісінше 704,500 мың және 343,915 мың теңге көлеміндегі дивидендтерді жариялады және төледі.

12. Шартты қаржы міндеттемелері

Күрделі қаржы шығындары бойынша міндеттемелер

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Топтың күрделі қаржы шығындары бойынша елеулі міндеттемелері болған жоқ.

Операциялық жалгерлік шарттар бойынша міндеттемелер

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Топтың бұзылмайтын операциялық жалгерлік келісімдер бойынша елеулі міндеттемелері болған жоқ.

Сот қуынымдары

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде Топқа қуынным берілген жоқ. Басшылық Топқа елеулі залал келмейді деп есептейді, сондықтан шоғырландырылған қаржы есептілігінде резервтер қарастырылмаған.

Салық заңнамасы

Қазақстан Республикасының коммерциялық, атап айтқанда салық заңнамасында бірнеше түсіндірмесі болуы мүмкін ережелердің болуына байланысты. Сонымен қатар салық органдарының компания қызметінің мәселелері бойынша еркін пайымдау жасау тәжірибесіне байланысты қауіп бар. Салық органдары Басшылық тарапынан Топтың қызметіне қатысты заңнаманы түсінуге негізделген қандай да бір нақты іс-әрекетті даулаган жағдайда, оның нәтижесі қосымша салық, айыппұл және өсімпұл төлемдеріне әкелуі мүмкін.

Топ Басшылығы барлық қажетті салықтық төлемдер жасалғанына сенімді, сондықтан шоғырландырылған қаржы есептілігінде резервтер қарастырылмаған.

Салық органдарының салық кезеңі жабылғаннан кейін бес жыл ішінде салық төлемдерінің дұрыстығын тексеруге құқығы бар.

2018 жылы бейрезиденттер бойынша айналым шектен асып кеткендіктен, Топ 2018 жылғы желтоқсанда бейрезиденттер бойынша ҚҚС төлеуші ретінде тіркелді.

Операциялық орта

Қазақстан Республикасы сияқты дамушы елдердің нарықтары дамыған нарықтардан өзгешеленетін экономикалық, саяси, әлеуметтік, соттық және заңнамалық тәуекелдерге үшінші орын мүмкін. Қазақстан Республикасында бизнес жүргізууді реттеуші заңдар мен нормативтік актілер тез өзгеріліу мүмкін, оларды еркін түсіндіру мүмкіндігі бар. Қазақстан Республикасының болашақ даму бағыты негізінен мемлекеттің салықтық және ақшалай-кредиттік саясатына, қабылданатын заңдар мен нормативтік актілерге, сондай-ақ елдегі саяси жағдайдың өзгерістеріне байланысты.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Қазақстан Республикасы мұнай және газды үлкен көлемде өндіруші және экспорттаушы ел болғандықтан, әлемдік нарықтағы мұнай мен газ бағасының өзгерістері Қазақстан Республикасының экономикасына айрықша әсерін тигізді. 2018 жылдың соңғы тоқсанында энергия ресурстарының бағасы едәуір төмендеді, бұл экспорттың түсімнің едәуір азауына және теңгениң негізгі шетел валюталарына қатысты елеулі құнсыздануына әкеліп соқты.

Топ Басшылығы ағымдағы жағдайдаң өзгерістерін бақылап отырады және жақын болашақта Топ бизнесінің тұрақтылығын сақтау және оны дамыту үшін дәл қазіргі жағдайларда қажет деп санайтын шараларды қолданады. Алайда Басшылық бағаның әрі қарай өзгеруін және оның Топтың қаржы жағдайына тигізуі мүмкін әсерін дәл бағалай алмайды.

13. Байланысты тараптармен жасалатын операциялар

Байланысты тараптар немесе байланысты тараптармен жасалатын операциялар ХКЕС (IAS) 24 «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету» стандартында берілген анықтамаға сәйкес мыналарды қамтиды:

Директорлар мен негізгі басшылықтың басқа мүшелеріне сыйақы беру жолы төмендегідей:

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
Байланысты тараптармен жасалатын операциялар	Қаржы есептілігі балтарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен жасалатын операциялар	Қаржы есептілігі балтарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Негізгі басқарушы персоналға сыйақы беру: - қызметкерлердің еңбекақысы және басқа да қысқа мерзімді сыйақылары	73,711 270,545 73,711	76,513 292,637 76,513	

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша байланысты тараптармен жасалатын Топ операциялары бойынша қалдықтар төменде берілген:

2018 жылғы 31 желтоқсан		2017 жылғы 31 желтоқсан	
Байланысты тараптармен баланстар	Қаржы есептілігі балтарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен баланстар	Қаржы есептілігі балтарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Дебиторлық берешек - жалпы бақылаудағы компаниялар	396,161 396,161	423,233 270,136	294,222
Кредиторлық берешек - жалпы бақылаудағы компаниялар	2,082 2,082	2,181 41,033	41,130 41,033

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

**2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мын Қазақстандық тенгемен)**

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың пайда мен залал және басқа да жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есебінде байланысты тараптармен жасалатын операциялар бойынша туындаған келесі сомалар көрсетілді:

	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен жасалатын операциялар	Қаржы есептілігі баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы	Байланысты тараптармен жасалатын операциялар	Қаржы есептілігі баптарына сәйкес санат бойынша жиынтығы
Брокерлік қызметтер бойынша комиссиялық табыстар	747,715	1,075,646	533,624	853,329
- жалпы бақылаудағы компаниялар	747,715		533,624	
Еңбекақы бойынша шығындарды шегергендердегі жалпы және әкімшілік шығындар	66,415	184,694	57,335	147,001
- бас компания	66,415		57,335	

14. Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құны активті сатудан алынуы тиіс болған немесе бағалау құні нарыққа қатысушылар арасындағы кәдімгі мәміле шеңберінде міндеттемелерді табыстау кезінде төленуі тиіс болған бағаны ескеріп анықталады. Басшылық қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны осы активтер мен міндеттемелердің қысқа мерзімділігіне байланысты шамамен олардың баланстық құнына сәйкес келеді деп санайды. Топтың әділ құны бойынша қандай да бір қаржы активі мен міндеттемесі жок, сондықтан әділ құны иерархиясы берілмеген.

15. Капиталды басқару

Топ қарызы ақша мен капитал қатынасын оңтайландыру арқылы қатысушылардың пайдасын барынша арттыра отырып, жақын болашақта қызметін жалғастыру үшін капиталды басқарады.

Топ капиталының құрылымы төленген жарғы капиталы мен бөлінбеген пайда кіретін қатысушы капиталынан тұрады және ол қатысушы капиталындағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте ашып көрсетіледі.

Капитал құрылымын Топ Басшылығы жарты жылда бір рет қарайды. Осындай қарау кезінде Басшылық, әсіресе, капитал құнын және әр капитал класына байланысты тәуекелдерді талдайды. Басшылықтың ұсыныстары негізінде Топ бөлінген пайданы төлеу, жарғылық капиталды көбейту, қосымша қарызы ақша тарту немесе қолданыстағы кредиттерді өтеу арқылы капитал құрылымын түзетеді.

16. Тәуекелдерді басқару саясаты

Тәуекелдерді басқару Топ қызметінде маңызды рөл атқарады. Топтың қызметіне тән негізгі тәуекелдерге мыналар жатады:

- Операциялық тәуекел;
- Кредиттік тәуекел;
- Өтімділік тәуекелі; және
- Нарықтық тәуекел.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық тәнгемен)

Әрекетті және тиімді тәуекелдерді басқару саясатын қамтамасыз ету үшін Топ негізгі мақсаты Топты бар тәуекелдерден қорғап, жоспарланған көрсеткіштерге жетуге мүмкіндік беру болып Топтың тәуекелдердің тәуекелдерді басқарудың негізгі принциптерін белгіледі. Берілген принциптерді Топ келесі тәуекелдерді басқарғанда пайдаланады:

Операциялық тәуекел

Топ жүйенің тиімсіздігі немесе ішкі процестердің, жүйелердің бұзылуы, адам факторының болуы немесе қандай да бір сыртқы жағымсыз фактордың әсері салдарынан залал шегу арқылы операциялық тәуекелге ұшырауы мүмкін.

Топтың тәуекелдерді басқару саясаты тиісті шектеулер мен бақылауды белгілеу үшін осы тәуекелді айқындау және талдау ескерілетіндей әзірленген.

Кредиттік тәуекел

Топ оның ақшалай қаражат пен баламаларынан және дебиторлық берешектен басқа қаржы активтері болмауына байланысты кредиттік тәуекелге ұшырамайды.

Әрі қарай мойындалған халықаралық рейтинглік агенттікіті немесе ішкі рейтингіні пайдаланып бағаланған 2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша кредиттік рейтинглерге сай Топтың қаржы активтерінің жіктелуі берілген:

	BBB	BBB-	Кредиттік рейтинг берілмеген	2018 жылғы 31 желтоқсан Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	-	371,964	-	371,964
Дебиторлық берешек	398,136	12,523	12,574	423,233

	BBB	BBB-	Кредиттік рейтинг берілмеген	2017 жылғы 31 желтоқсан Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	-	741,748	-	741,748
Дебиторлық берешек	280,050	14,172	-	294,222

Топтың қызмет аясы жалпы алғанда қаржы құралдарына қатысты туындастырылған кредиттік тәуекелге бейім. Топтың кредиттік тәуекелі Қазақстан Республикасында шоғырланған.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертулер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мын Казақстандық тенгемен)

Келесі кестеде құнсызданған активтердің, сондай-ақ мерзімі кешіктірілген берешектің түндау уақыты бойынша құнсыздану залалына дейін жіктелетін құнсызданбаған активтердің баланстық құны берілген:

Коллективтік негізде бағаланатын қаржы активтері						2018 жылғы 31 желтоқсан	
Ағымдағы активтер	3 айға дейін	3-6 ай	6 ай – 1 жылдан 1 жыл	астам	Күтілетін кредиттік залалдар бойынша резерв	Жиынтығы	
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	371,964	-	-	-	-	371,964	
Дебиторлық берешек	295,671	93,269	15,653	778	19,179	658	(1,975) 423,233
Қаржы активтері, мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған							
2017 жылғы 31 желтоқсан							
Ағымдағы құнсызда ныған активтер	3 айға дейін	3-6 ай	6 ай – 1 жылдан 1 жыл	астам	Күнсыздан удан болған залалға арналған резерв	Жиынтығы	
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	741,748	-	-	-	-	741,748	
Дебиторлық берешек	294,222	-	-	-	351	(351) 294,222	

Географиялық шоғырландыру

Топ заңнама нормаларындағы өзгерістерге байланысты тәуекелге бақылау жүргізеді және оның Топ қызметіне әсерін бағалайды. Бұл тәсіл Топқа Қазақстан Республикасындағы инвестициялық климаттың өзгеруінен болуы мүмкін залалды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Топтың Қазақстаннан тыс дебиторлық берешегінің шоғырлануы тиісінше 93.6 % және 91.8 % құрады.

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Топтың Қазақстаннан тыс кредиторлық берешегінің шоғырлануы тиісінше 95.5 % және 99.8 %, құрады.

Топтың дебиторлық және кредиторлық берешектен басқа барлық қаржы активтері мен міндеттемелері Қазақстанда орналасқан.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі — нақты төлеу мерзімі келгенде қаржы құралдарына байланысты міндеттемелерді өтеу үшін қаражат алу кезінде қыындықтар түндау тәуекелі.

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Топтың пайыз есептелетін активтері мен міндеттемелері болған жоқ.

2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанындағы ахуал бойынша Топтың өтімділік тәуекелінің түндауына әкелуі мүмкін елеулі қаржы міндеттемелері болған жоқ.

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мын Қазақстандық тенгемен)

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекелге пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі, валюталық тәуекел және Топ үшырауы мүмкін басқа да баға тәуекелдері кіреді. 2017 жылмен салыстырғанда 2018 жылы Топта осы тәуекелдердің құрамы мен оларды бағалау және басқару әдістерінде өзгерістер болған жоқ.

Топ қаражат тартпайтындықтан және пайыз есептелең кредиттері болмағандықтан, пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекеліне үшырамайды. Топ Басшылығы Топ пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі бойынша елеулі тәуекелге және ақша ағындарына қатысты тиісті тәуекелге үшырамайды деп есептейді. Басшылық Топтың қаржы Топтың осалдығын және оның Топ пайдасына әсерін бағалайды.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел валюталардың айырбас бағамының өзгеруіне байланысты қаржы құралы құнының өзгеру тәуекелін білдіреді. Топтың қаржы жағдайы және ақша ағындары шетел валюталарының айырбас бағамының құбылуы әсеріне үшырауға бейім.

Топ валюталық тәуекелді айырбас бағамының құбылуына және басқа да макроэкономикалық индикаторларға жүйелі турде мониторинг жүргізу арқылы ашық валюталық позицияны қадағалау жолымен басқарады.

Топтың валюталық тәуекелінің деңгейі туралы ақпарат төменде берілген:

	АҚШ доллары 1 АҚШ доллары = 384,20 тенге	Евро 1 Евро = 439,37 тенге	Фунт стерлинг 1 Фунт = 488,13 тенге	2018 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРИ:				
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	371,964	-	-	371,964
Дебиторлық берешек	24,597	381,342	15,633	423,233
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРИНІҢ ЖИЫНТЫҒЫ	396,561	381,342	15,633	795,197
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРИ:				
Кредиторлық берешек	99	2,082	-	2,181
Басқа міндеттемелер	88,353	-	-	88,353
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІНІҢ ЖИЫНТЫҒЫ	88,452	2,082	-	90,534
АШЫҚ БАЛАНСТЫҚ ПОЗИЦИЯ	308,109	379,260	15,633	704,663
	АҚШ доллары 1 АҚШ доллары = 332,33 тенге	Евро 1 Евро = 398,23 тенге	Фунт стерлинг 1 Фунт = 448,61 тенге	2017 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРИ:				
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	674,989	66,759	-	741,748
Дебиторлық берешек	24,086	265,102	3,845	294,222
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРИНІҢ ЖИЫНТЫҒЫ	699,075	331,861	3,845	1,035,970
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРИ:				
Кредиторлық берешек	97	-	1,693	39,340
Басқа міндеттемелер	84,197	-	-	41,130
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІНІҢ ЖИЫНТЫҒЫ	84,294	-	1,693	84,197
АШЫҚ БАЛАНСТЫҚ ПОЗИЦИЯ	614,781	331,861	2,152	(38,151)
				910,643

«Марш (Страховые Брокеры)» Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі

2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
Шоғырландырылған Қаржы Есептілігіне Ескертүлер (Жалғасы)
(басқасы көрсетілмесе, мың Қазақстандық теңгемен)

Валюталық тәуекелге сезімталдықты талдау

Төмендегі кестеде АҚШ доллары мен евро бағамының теңгеге қатысты көтерілуі мен түсүіне Топ сезімталдығының талдауы берілген. Берілген сезімталдық деңгейі Топтың негізгі басқарушы персоналы үшін валюталық тәуекелдер туралы есептер жасағанда Топ ішінде қолданылады және Топ басшылығының валюта бағамдарының ықтимал өзгерістерін бағалауды болып табылады. Сезімталдықты талдауда айырбастағанда 2018 және 2017 жылдардың 31 желтоқсанында +20/-20 %-ға өзгерілген бағамдар қолданылатын кезең соңында болған шетел валютасындағы сомалар ғана қамтылған.

	2018 жылғы 31 желтоқсан		2017 жылғы 31 желтоқсан	
	тенге/ АҚШ доллары +20%	тенге/ АҚШ доллары -20%	тенге/ АҚШ доллары +20%	тенге/ АҚШ доллары -20%
Пайдаға не залалға және қатысушы капиталына әсері	75,852	(75,852)	66,372	(66,372)
	2018 жылғы 31 желтоқсан	2017 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан	2017 жылғы 31 желтоқсан
	тенге/евро +20%	тенге/евро -20%	тенге/евро +20%	тенге/евро -20%
Пайдаға не залалға және қатысушы капиталына әсері	3,127	(3,127)	430	(430)

Баға тәуекелі

Топ үлестік құнды қағаздарға салынған қаржыға қатысты баға тәуекеліне ұшырамайды, себебі ол осы құралдармен сауда операцияларын жүргізбейді.

17. ЕСЕПТИК КЕЗЕҢ АЯҚТАЛҒАННАН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Қазақстан Республикасы Үлттық банкінің 2019 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген 2018 жылғы 29 қазанды № 270 қауалысына сәйкес Топ жаңа талаптарға сай белгіленген және 100 мың АЕК-ден төмен болмауы тиіс өз капиталының мөлшерін бақылауы тиіс. Шоғырландырылған қаржы есептілігін шығарған күні Топ осы талаптарды орындайды.